

Aitor Bedialauneta Arrate

EUSKAL GORRAK
ELKARTEAREN PRESIDENTEA

HIZKUNTZEI BURUZKO NAHASMENDUA

“Euskarazko zeinu hizkuntzarik zergatik ez dagoengaldetzea okerre koplanteamendua da. Zeinu hizkuntzak ez dira ahozkoen menpekoak. Independentiak dira. Kontua da ez dagoela euskal zeinu hizkuntzarik, besterik gabe. Hemen, espainiar zeinu hizkuntzaz ari garenean, zeinu berezi batzuk erabiltzen ditugu, kulturaliki ‘gureagoak’, baina horien kopurua ez da nahikoa euskal zeinu hizkuntza bat dagoela esateko. Eta ezin dugu zeinu hizkuntza asmatu. Hizkuntzak bizirik daude, egokitu eta aldatu egiten dira, eta, denboraz, hizkuntza desberdinak izatera irits daitezke. Iberiar penintsulan bik daukate onarpen ofiziala: espainiarrak eta katalanak”.

“Gorrek gutxiengo soziolinguistikoa garela uste dugu”

Zeinu hizkuntzaren interpretearen ezinbesteko laguntzaz egin diogu elkarrizketa Aitor Bedialauneta Arrateri (Ondarroa, 1991), Euskal Gorrek EAEko gorren elkartearen federazioaren presidenteari. “Interpretearen mendekotasunik dudan? Une honetantxe, biok daukagu”, irakatsi digu halako batean. Gor jaio zen Bedialauneta, eta gorrek dira haren gurasoak. Ez da ohikoena, ikusiko dugunez.

UNAI BREA HODEI TORRES

Zein da gorren aldarrikapen nagusia?

Asko daude. Kontua da gizartea ez dela oraindik guregana egokitu. Gure “desgaitasuna”, nolabait esatearren, hizkuntza propioa duen desgaitasun bakarra da; zeinu hizkuntza, hori dugu ezaugarri. Hartara, guk ez dugu geurea desgaitasuntzat hartzen. Ikuspuntu soziolinguistikotik ikusten dugu kontua, gutxiengo soziolinguistikoa garela uste dugu. Ez dugu inolako arazorik gure artean komunikatzeko; gizartearekin komunikatzean agertzen zaizkigu oztopoak, gizarteak oraindik ez baitaki gor izateak zer dakarren. Beraz, gure aldarrikapen nagusia da errespetu gaitzatela, errespetu daitezela gure hizkuntza, gure kultura eta gure nortasuna. Zeinu hizkuntzaren interpreteak egon daitezela, eta azpitulazioa, eta maskara gardenak...

“Gizarteak oraindik ez daki gor izateak zer dakarren”, diozu. Zer dakar?

Askotan, gizarteak uste du gor bat entzuten ez duen norbait dela, besterik gabe. Eta ez da hala. Horretan

oker dabil gizartea. Gure oztopo nagusia komunikazio eta informazio falta da. Berdin dio entzumen zantzuak izateak, kokleako implantea izateak, audifonoa edukitzeak edo ahoz ondo hitz egin ahal izateak... Gor batek komunikazio eta informazio falta du.

Orduan, funtsean, diskriminazio soziolinguistikoa jasaten duen komunitatea da zuena?

Bai. Orain kezkatuta gauzkan adibide bat heziketa da. Haur gor askori ez zaie zeinu hizkuntza irakasten. Gizarteak uste baitu implantea edo audifonoa ezartzea, ahoz hitz egiten irakastea... nahikoa izango dela, eta hori huts handia da.

Zergatik?

Pertsona gorrek betiko direlako gor. Hori da abiapuntua, eta argi geratu behar du hasieratik. Baliteke gor batek ahoz hitz egiteko ahalmena izatea, edo zerbait entzun ahal izatea, baina ez “gizarte entzuleak” bezala. Horregatik esan dut komunikazio eta informazioa falta daudela, lehen minututik. Baina guk badugu hizkuntza

“Pandemiaren kudeaketan erakundeek ez gaituzte kontuan hartu, telefono bidezko harremana lehenetsi baita”.

natural bat. Jaiotzatik irakatsiz gero, informazioa eskuratzeko aukera dugu.

Eta zergatik ez da irakasten?

Haur gor gehienak entzule familietan jaiotzen dira. Haiek ez dutenez komunitate hau ezagutzen, shock une horretan, lehenbizi, medikuarengana eramaten dute haurra, irtenbide baten bila, eta eskaintzen zaien irtenbidea kokleako inplantea da, edo audifonoa. Ez zaio arazori ikuspuntu soziolinguistikotik heltzen, ikuspuntu medikotik baizik.

Fisiologikotik, nolabait esateko?

Bai, hala da. Eta guk eskatzen dugu bi ikuspuntuetatik hel dakiola. Inplantea baliabidea da eta aurrera egiten lagundu dezake, baina zeinu hizkuntzak ere egon behar du.

Nolanahi den ere, gizartearen gehiengoa analfabetoa da zeinu hizkuntzan. Eta zuek gutxiengoa zarete, ez dakit noraino txikia...

Gizartearen %2,3 inguruk du entzumen desgaitasuna, eta horren barruan gutxiengoa da zeinu hizkuntza dakiena. Euskal Gorrak da gorrak ordezkatzeko duen erakunde bakarra, eta kolektibo guztiei ematen diegu arreta, ez zeinu hizkuntza erabiltzen dutenei bakarrik. Entzumena galduz doazen adinekoak, istripu batengatik egun batetik bestera entzumena galtzen dutenak... Egokitu gaitzezke, eta denentzako komunikazio estrategia bilatu. Euskal Gorrak ez du zeinu hizkuntza exijitzen. Komunikazio bideak exijitzen ditu, informazioa eskuratu ahal izatea.

Eta hori modu batean baino gehiagotan lor daiteke.

Zuk unibertsitatean ikasi duzu, eta beste gor askok ere bai. Hala ere, hezkuntza sistemaren gabeziak salatzen dituzue.

Hezkuntza sistema entzumen normaltasunerako prestatuta dago. Profesional askok, eta familiekin, pentsatzen dute kokleako inplante batek arazoa konponduko duela; guk, berriz, hezkuntza elebidunaren alde egiten dugu. Hau da, garrantzitsua da, jakina, irakurtzen eta hitz egiten ikastea, baina haur gor txikiak funtsezkoa da, halaber, zeinu hizkuntzaz komunikatzea, hori baitute hizkuntza naturala. Desgaitasuna duten pertsonen buruzko NBEn hitzarmenak dio haur gorrek eskubidea dutela zeinu hizkuntza ikasteko. Espainiako Estatuak hitzarmen hori sinatu du, baina ez da gauzatzen; arau horiek askoz garapen handiagoa behar dute. Familien lehenetsuna, ordea, beren haurrak entzule bihurtzea da.

Gor batek ezin du irakurri entzuten duen baten erritmo berean.

Zergatik?

Entzuteko gaitasunarekin jaiotzen direnek etengabe jasotzen dute informazioa, eta informazio hori, nolabait esatearren, doakoa dute, ez dute haren bila joan behar. Gor batek ez du hori; gor gehienak entzule familietan jaiotzen dira, eta familiak partekatzen duenaren zati handiena galtzen dute. Azken batean, irakurtzeko edo ikasteko, denbora luzeagoa behar dugu, etengabe galtzen ari garen informazio hori osatzeko. Ez gara motelagoak edo ahalmen urriagoak; kontua da ez zaigula informazioa iristen gure hizkuntza naturalean. Mundu guztiak zeinu hizkuntza jakinez gero, nik une oro jasoko nuke informazioa, eta besteen abiadura berean egingo nuke aurrera. ●

BABESLEA:

